

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Комолафе Дамілоли Олувасеїївни
«Особливості прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від
рухової діяльності» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 09 Біологія
за спеціальністю 091 Біологія

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України 22 грудня 2023 року Комолафе Дамілолою Олувасеїївною було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Особливості прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від рухової діяльності» та її обговорення (науковий керівник – доктор біологічних наук, професор Філіппов Михайло Михайлович).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри медико-біологічних дисциплін було прийнято рішення надати здобувачу Комолафе Д. О. позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. В останні роки фізіологи, біохіміки, біофізики вийшли на новий рівень розуміння механізмів регуляції процесів, що забезпечують життєдіяльність організму як у стані спокою, так і при руховій активності різної інтенсивності.

Передбачається, що виникаюча при фізичних навантаженнях киснева недостатність (гіпоксія навантаження) у підлітків, у зв'язку з пубертатною перебудовою нервово-гуморальних механізмів, може мати свої особливості.

Тому вважаємо, що розуміння механізмів її розвитку і компенсації у підлітків може розширити знання не тільки для теорії гіпоксичних станів і фізіології рухової діяльності, а і може бути використано у практиці підготовки спортсменів.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Комолафе Д. О. спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного

виховання і спорту України на 2016–2020 рр., за темою 2.8 «Особливості соматичних, вісцеральних та сенсорних систем у кваліфікованих спортсменів на різних етапах підготовки» (№ державної реєстрації 0116U001632), керівник теми – доктор медичних наук, професор Пастухова В. А., та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр., за темою 2.8 «Вплив ендогенних та екзогенних факторів на перебіг адаптаційних реакцій організму до фізичних навантажень різної інтенсивності» (державний реєстраційний номер 0121U108187), керівник теми – доктор медичних наук, професор Пастухова В. А.

Роль автора як виконавця полягає в розробці й апробації методики комплексного дослідження особливостей прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від рухової діяльності.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- *вперше* в експерименті показано, що виконання однакових за потужністю навантажень підлітками та дорослими відбувається при неоднакових режимах масопереносу кисню (РМК): у підлітків діяльність кардіо-респіраторної системи (КРС) менш ефективна, киснева вартість роботи вища, коефіцієнт корисної дії нижчий;
- *вперше* показано, що у підлітків, на відміну від дорослих, потужність функціонування системи поетапного переміщення кисню в організмі при фізичних навантаженнях обмежується неможливістю адекватного напруження кардіореспіраторної системи. При цьому ступінь гіпоксії навантаження не досягає таких значень, як у дорослих;
- *вперше* показано, що у процесі вікового розвитку та в результаті спортивного тренування збільшується потужність системи доставки кисню, підвищується ефективність гемодинаміки щодо забезпечення тканин киснем, розвиваються механізми, що зумовлюють його повну утилізацію з крові;
- *вперше* показано, що в результаті зниження кисневої ємності крові при виконанні фізичних навантажень навіть невисокої інтенсивності значно зростає кисневий запит організму, збільшується киснева вартість роботи, більшим виявляється кисневий борг, до більшого ступеня розвивається гіпоксія навантаження.

Практичне значення. На основі отриманих теоретичних положень плануються розроблення методичних рекомендацій щодо визначення стратегії планування фізичних навантажень для підлітків з різним рівнем рухової активності, а також дівчат з порушенням КТФК.

Представлені в роботі матеріал і висновки впроваджені у навчальний процес студентів кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України (акт впровадження від 16 травня 2023 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо особливостей прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від рухової діяльності.

Представлений у дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження в тренувальний процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені у 8 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 4 публікації апробаційного характеру, 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Матеріали роботи і результати дослідження були представлені на наступних конференціях: XIII Міжнародна наукова конференція молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (м. Київ, 2020 р.), Abstracts of I International Scientific and Practical Conference «Science and practice in the era of globalization» (м. Роттердам, 2021 р.), Proceedings of the XXXV International Scientific and Practical Conference «Modern methods of solving scientific problems of reality» (м. Варна, 2023 р.).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником, складено план і розроблено робочу програму дослідження. Автором самостійно проаналізовано літературні джерела і передовий досвід. Автором самостійно проведені відбір учасників дослідження, проведено функціональні проби у всіх обстежених, а також проведено аналіз отриманих результатів досліджень, написано дисертацію. Спільно з науковим керівником здійснено інтерпретацію одержаних результатів і сформульовано висновки. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику. У спільних публікаціях здобувачу належить пріоритет в організації досліджень, аналізі, обговоренні фактичного матеріалу, інтерпретації отриманих результатів та їх теоретичному узагальненні, формулюванні висновків при підготовці матеріалів до друку.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Комолафе Д. О. на тему: «Особливості прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від рухової діяльності» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 091 Біологія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Комолафе Д. О. на тему: «Особливості прояву гіпоксії навантаження у підлітків в залежності від рухової діяльності» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо особливостей прояву гіпоксії навантаження в залежності від рухової діяльності підлітків, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Комолафе Д. О. ступеня доктора філософії з галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Комолафе Д. О. з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Шахліна Лариса Ян-Генріхівна, доктор медичних наук, професор, професор кафедри спортивної медицини Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Лук'янцева Галина Володимирівна, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Дяченко Андрій Юрійович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри водних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Фурман Юрій Миколайович, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медико-біологічних дисциплін Житомирського державного університету імені Івана Франка;

опонент: Лисенко Олена Миколаївна, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.мед.н., професор

Лариса ШАХЛІНА

Д.біол.н., професор

Галина ЛУК'ЯНЦЕВА

Д.фіз.вих., професор

Андрій ДЯЧЕНКО

Голова засідання,
д.мед.н., професор

Вікторія ПАСТУХОВА

Підписи Шахліної Л., Лук'янцевої Г., Дяченка А., Пастухової В. засвідчую

Шахліної Л.

Лук'янцевої Г.

Дяченка А.

Пастухової В.

25.12.2023 р.